

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100558

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-09-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Аксютіна Владислава Вікторівна

2. Vladyslava V. Aksyutina

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 28-08-2023

Спеціальність за освітою: Сценічне мистецтво

Місце роботи здобувача: ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРИ ТА БАЛЕТУ УКРАЇНИ ІМЕНІ Т.Г.ШЕВЧЕНКА"

Код за ЄДРПОУ: 02224531

Місцезнаходження: вул. Володимирська, 50, Київ, 01034, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.850.018

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41.11.13, 18.45.45, 18.49.45.11, 18.49.09

Тема дисертації:

1. Специфіка втілення комічних образів у балетній музиці Юрія Шевченка
2. The specifics of the embodiment of comic images in Yuri Shevchenko's ballet music

Реферат:

1. У дисертації, для вивчення специфіки втілення комічних образів у балетній музиці Юрія Шевченка, виявлено, узагальнено й вивчено історіографію та джерельну базу. З метою якісного висвітлення комічних образів у балетній музиці Юрія Шевченка визначено загальнонаукові, спеціально-наукові й конкретно-проблемні методи дослідження. Охарактеризовано балетні твори композитора та визначена система лейтмотивів у виставах «Буратіно і Чарівна скрипка» (з вересня 2022 року балет перейменовано на «Пригоди Пінокіо», але наукова робота здійснена за попередньою назвою з посиланнями на відеоматеріали під цією назвою) та «За двома зайцями». Система лейтмотивів у зазначених балетах сприяла формуванню комічних образів в музиці композитора. Визначено специфіку балетної музики та розкрито її значення як органічної складової вистави, в якій концентровано музичний комплекс засобів виразності, лейтмотивної системи для

розкриття змісту балетної вистави. Встановлено взаємодію у роботі композитора, балетмейстера і виконавців, які спираючись на сценарій, втілюють життя героїв комплексно, через засоби музично-хореографічної виразності: активність музично-сценічної дії, лаконічні та яскраві музичні теми індивідуалізують музичні образи, зокрема комічні. Розкрито поняття «комічний образ» у балеті. На прикладі зазначених балетів проаналізовано комічні образи і розкрито специфіку втілення комізму у балетній музиці через засоби музичної виразності з системою лейтмотивів, лейттембрів; прийомів зображення танцювальних і нетанцювальних рухів (лейтрухів). Виявлено характерні ознаки комічних образів у балетній музиці: музична і хореографічна контрастність; взаємодоповненість музичного тематизму музичним інструментарієм (тембром); активність розвитку музично-сценічної дії та хореографічної різноманітності. Виявлено комічні образи у балетній музиці Ю. Шевченка «Буратіно і Чарівна скрипка». Доведено взаємозалежність музики і хореографії при формуванні комічних образів (Карабас-Барабас, кіт Базиліо, лисиця Аліса). Лейтсистема складається з лейттем, лейттембрів і лейтрухів. Серед лейттем з характерними лейттембрами відтворено елементи: ляльковості; комізму. Лейттембри музичних інструментів доповнюють розкриття комічних образів (Карабаса-Барабаса, лисиці Аліси, кота Базиліо). Здійснено аналіз комічних образів у балетній музиці Ю. Шевченка «За двома зайцями». Виокремлено систему лейтмотивів комічних персонажів балету. Музична тематика українського міста, сцен народного гуляння доповнює розкриття комічних образів балету з використанням популярного народного інструментарію. Лейтрухи і комічні жести додають комізму до розкриття образів і ситуацій. Встановлено спільні риси образів балету Ю. Шевченка «За двома зайцями» і однойменного фільму, які розподілено на візуальні (грим, зачіска, одяг), хореографічні (рухи, жести, міміка) та музичні (лейтмотиви, лейттембри, інструментовка). Уточнено методiku аналізу балетної музики з акцентом на розкритті комічних образів, яка включає характерні засоби музичної і хореографічної виразності. Відзначено вживання українського музичного фольклору, джазово-естрадних інтонацій і ритмів в авторській музиці. Ключові слова: Ю. Шевченко «Буратіно і Чарівна скрипка», Ю. Шевченко «За двома зайцями», балетна музика, балет, постмодерн, українська художня культура, танець, хореографія, балетний театр, фольклор.

2. In the dissertation, in order to study the specifics of the embodiment of comic images in the ballet music of Yuri Shevchenko, the historiography and source base are identified, generalized and studied. For the purpose of high-quality coverage of comic images in Yuri Shevchenko's ballet music, general scientific, special-scientific and concrete-problem research methods are defined. The composer's ballets are characterized and the system of leitmotifs in the performances "Pinocchio and the Magic Violin" (since September 2022, the ballet has been renamed "The Adventures of Pinocchio", but the scientific work has been carried out according to the preliminary title with links to video materials under this title) and "Following Two Hares". The system of leitmotifs in these ballets contributed to the formation of comic images in the composer's music. The specificity of ballet music is determined and its significance as an organic component of the performance is revealed, in which the musical complex of means of expression, the leitmotif system for revealing the content of the ballet performance is concentrated. The interaction in the work of the composer, choreographer and performers is established, based on the scenario, embodying the life of the characters in a complex way, through the means of musical and choreographic expressiveness: the activity of the musical stage action, laconic and vivid musical themes individualize musical images, including comic ones. The concept of "comic image" in ballet is revealed. On the example of these ballets, comic images are analyzed and the specifics of the embodiment of comedy in ballet music through the means of musical expression with a system of leitmotifs, leittimbres are revealed; methods of depicting dance and non-dance movements (leutruchs) Characteristic features of comic images in ballet music are revealed: musical and choreographic contrast; complementarity of musical thematics with musical instruments (timbre); activity in the development of musical stage action and choreographic diversity. Comic images are found in Y. Shevchenko's ballet music "Pinocchio and the Magic Violin". The interdependence of music and choreography in the formation of comic images (Karabas-Barabas, Basilio the cat, Alice the fox) has been proved. The leitsystem consists of leittems, leittimbres and leitruchs. Among the leittems with characteristic leittimbres, the following elements are reproduced: puppetry; comedy. The leittimbres of musical instruments complement the disclosure of

comic images (Karabas-Barabas, Alice the fox, Basilio the cat). The analysis of comic images in Y. Shevchenko's ballet music "Following Two Hares" is carried out. The system of leitmotifs of the comic characters of the ballet is singled out. The musical theme of the Ukrainian city of scenes of folk festivals complements the disclosure of the comic images of the ballet using popular folk instruments. Leitmotifs and comic gestures add comedy to the disclosure of images and situations. The common features of the images of Y. Shevchenko's ballet "Following Two Hares" and the film of the same name, divided into visual (make-up, hairstyle, clothing), choreographic (movements, gestures, facial expressions) and musical (leitmotifs, leittimbres, instrumentation) are established. The method of analysis of ballet music has been refined with an emphasis on the disclosure of comic images, including the characteristic means of musical and choreographic expressiveness. The use of Ukrainian musical folklore, jazz-pop intonations and rhythms in the author's music is noted. Key words: Y. Shevchenko "Pinocchio and the Magic Violin", Y. Shevchenko "Following Two Hares", ballet music, ballet, postmodern, Ukrainian artistic culture, dance, choreography, ballet theatre, folklore.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- Аксютіна В. В. Музика в українському балеті як музикознавча проблема: досвід та перспективи вивчення. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2021. № 3. С. 226–230. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2021.244491>
- Аксютіна В. В. Естетична категорія комічного у музичній характеристиці персонажів (на прикладі балету Юрія Шевченка «Буратіно і чарівна скрипка»). Мистецтвознавчі записки : зб. наук. пр. 2021. Вип. 40. С. 153–158. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-2180.40.2021.250381>
- Аксютіна В. В. Балет Юрія Шевченка «За двома зайцями» : музичні та літературні перетини. Мистецтвознавчі записки : зб. наук. пр. 2022. Вип. 41. С. 129–133. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-2180.41.2022.262990>
- Аксютіна В. В. Балетна музика у довідковій літературі. Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір : матер. IV Міжнар. наук. конф. молодих вчених, аспірантів та магістрів (Київ, 04–05 листопада 2021 р.) / М-во культ. та інформ. політики України ; НАКККиМ. Київ : НАКККиМ, 2021. С. 110–111
- Аксютіна В. Мистецтвознавче дослідження балетів Юрія Шевченка: пошук джерел та їхнє опрацювання. Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство : матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 10 листопада 2021 р.) / М-во культ. та інформ. політики України ; НАКККиМ. Київ, 2021. С. 131–133
- Аксютіна В. В. Балет Юрія Шевченка «Буратіно і чарівна скрипка»: особливості роботи хореографа з музикою композитора. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 03 червня 2022 р.). Київ : НАКККиМ, 2022. С. 64–66
- Аксютіна В. Музичні образи в балеті Юрія Шевченка «За двома зайцями»: порівняльний аналіз із літературним джерелом. Сучасний культурно-мистецький простір: креативні та інформаційно-комунікативні трансформації : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 21–22 червня 2022 р.) / М-во культ. та інформ. політики України ; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. Київ : НАКККиМ, 2022. С.

108–109

- Аксютіна В. Балетна музика Юрія Шевченка в діалозі з традиціями. Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір : матер. VI Всеукр. наук. конф. молодих вчених, аспірантів та магістрантів (Київ, 03 листопада 2022 р.). Київ : НАКККіМ, 2022. С. 144–145

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Афоніна Олена Сталівна
2. Olena S. Afonina

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Підлипська Аліна Миколаївна
2. Alina M. Pidlypska

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мостова Ірина Сергіївна

2. Mostova Iryna S.

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Погребняк Марина Миколаївна

2. Maryna M. Pogrebnyak

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені

В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Погребняк Галина Петрівна

2. Galyna P. Pogrebniak

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради: Садовенко Світлана Миколаївна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні: Садовенко Світлана Миколаївна

Відповідальний за підготовку облікових документів: Терещенко А. С. , 0999165415

Реєстратор: УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна